

Križa (ali, kakor navadno pravijo, treh križev), ki stoji v versti taistih homcov, o katerih sem v pričujočem spisu že več govoril. Na verh tega klanca pridši obstanem. Prevečkrat sem se namreč v duhu že baval tukaj, kakor da bi bil zdaj brez pomude hitel naprej. Sveta nam pa tudi more biti zemlja, na kateri se je prelivala kri za oprosteno domovine! Čudne misli so mi naudajale serce, ko sem se sèm ter tje po homcih oziral. Pa tudi čas je bil posebno spretin za obujenje žalnih misel. Solnce je ravno pošiljalo svoje zadnje žarke izzad oblakov in od gorenskih gorá doli ter poslovljalo se za danes od dolenskih pokrajin. Luč zadnjih rudečkastih žarkov je obsijavala griče, kakor bi bila pomagati hotla fantazii, ki je vidila prelivati tukaj kri jugoslovanskih bratov. Koliko nadepolnih mladenčev, prijatelov in sovražnikov — sem si mislil — je skončalo tukaj življenje svoje; — dalje od domačije, dalje od svojih ljubih jih krije v ptuji zemlji tamna gomila! Kakor prijatlu tako tudi sovražniku ostane kraj njih počitka neznan, — le merzel veter brije okoli njih grobov in jim žvižga žalostno mertvaško pesem.

Dolgo sem tako stal, v globoke misli zatopljen; glas trombe, krič boja, blisk ognja, žvižg krogel, ropot bobnov, stok ranjenih, zadnji zdihi umerajočih — vse to je vihralo v duhu memo moje duše. Bodi Vam, ki tû počivate, zemljica lahka! — so bile moje poslednje misli.

Spustivši se čez sila stermin klanec sv. Križa, na katerem se je že marsikter voz polomil in marsikteri konj nogo spahnil, me je pot moja pripeljala v četrtniki ure do „Žegnanega studenca“, kjer se zopet ljubljanska ravnina prične. Na levo tam bi bil zdaj lahko zopet vidil Studenec, od kodar sem se pred dvema dnevnoma tako željno sèm oziral, al tamna noč se je bila razprosterla čez zemljo in branila očem zaželeno razveseljevanje. V dveh urah dospem srečno v Ljubljano, kjer me je „Slonova“ gostivnica gostoljubno sprejela. Drugo jutro sem zarano rekel Ljubljani „z Bogom“ ter napotil se zopet proti ljubljenim gorenskimi pokrajinam.

Jos. Levičnik.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Znano je našim bravcom, da je cesar Napoleon v svojim govoru 7. t. m. rekel, da si je z avstrijsko vlado v dveh rečeh najbolj navskriž: namreč zastran Moldove in Valahije in zastran Laškega. Kar so Moldavci in Valahi edinega kneza si izvolili, čeravno bi imeli po sklepu pariškega zbora od 19. avgusta vsak svojega si izvoliti, je homatija ta do verha prikipela. Turška vlada se na vso moč zoperstavlja ti volitvi, ker podkupa turško oblast toliko bolj, kolikor krepkeja bi se utegnila zedinjena dežela na noge postaviti. Zato je pisala vsem vladam, ki so se lani udeležile pariškega zbora: naj se nemudoma snide zbor v Parizu in razsodi to reč. Avstrijska vlada nek izperva ni hotla novega zbora, rekši, da ga treba ni, ker je ta reč že 19. avg. sklenjena bila; nagovarjana od drugih strani je vendar dovolila v novi zbor, ki bo nek že 22. ali pa 28. t. m. v Parizu se snidel; pa dovolila je v ta zbor le proti temu, da se o laških zadevah ne bo v njem nič govorilo. In tako smo po dolgem omahovanju prišli do tega, da homo saj enmalo več zvedili, pri čim da smo. Pariški zbor bo odkril, kar je dozdej še skrito, in bo pokazal, kako se bo vlada z vlado združila. Pozornost vsega sveta se sedaj sopet v Pariz obrača.

— Komisije za nakupovanje konj za vojašino imajo oblast, razun kanonirskih in vozatajskih konj tudi kanonirskih jezdni konj, potem dobrih lahkih in težkih konj za konjištvo nakupovati. Cena konj je 231 nov. gold. za oklepnike, 152 fl. za dragonarje, 137 fl. za lahke konjike in 147 do 189 fl. za težke vozatajske konje. Posebni dobri dragonarski in lahki konjiški, potem jezdni kanonirski in

težki vozatajski konji se smejo tudi za višjo kot navadno ceno kupovati.

— C. k. ministerstvo notranjih oprav je pod razpisom od 14. t. m. prepovedalo, da se tudi mule ne smejo iz našega cesarstva v druge dežele prodajati.

— Slovani, kateri na Dunaju prebivajo, bodo napravili 1. dan sušca slovesen ples v dvorani Zofijnih toplic. Odbor za to postavljeni je v svojem povabilu željo razodel, naj bi različni narodi slovanski se pokazali pri ti veselici v narodnih oblekah. Lepa misel je to in zanimivo bo viditi zalo narodno nošnjo mnogoterih slovanskih rodov. Želeti bi bilo, da bi se tudi kak čverst Slovenec in kaka zala Slovenka pokazala v svoji berhki obleki slavnim gostom, med kterimi bi utegnili, kakor se v dunajskih časniki bere, cesar sami biti.

— Da se prihodnje več ne bo dvomilo, kako je po §. 21 konkordata po smerti kakega škofa ravnati z zapuščino, ktere dediči ne morejo prevzeti, ker so značaji škofovske časti, in torejškofovemu nasledniku v last pridejo, je ministerstvo z posebnim ukazom vse take zapuščinske reči natanko imenovalo.

Iz Ljubljane. Prečastitljivi gospod škofijski generalvikar, prošt Anton Kos so izvolili za predsednika zakonske sodnije častitljivega gospoda dr. Janeza Pogačarja, korarja in stanovskega odbornika.

— C. k. ministerstvo je poterdilo volitev ljubljanske kupčijske in obertnijske zbornice gosp. L. Lukmana kot predsednika, in gosp. Antona Samasa kot njegovega namestnika za leto 1859.

Iz Lombardo-Beneškega se piše teržaškemu časniku „Triest. Zeitg.“, da je prav, da je avstrijska vlada marsikaj storila, kar brani varnost njenih laških dežel sile sardinske. Tako, na priliko, so na postaji Sv. Martina vedno sardinski opravniki, kateri vsakega rekruta, ki je avstrijski vladi ušel, berž prijazno sprejmejo in brez plačila v Turin peljejo. Govori se tudi, da vsi študentje višjih šol v Pizi in Boloniji se napravljajo v sardinsko armado stopiti. Časnik „Indipendente“ razglša pismo iz Siene do turinskih študentov, v kterem se med drugim pravi, da „ni še prišel čas za vojsko, al kmali bo ura bila.“

— **Iz Benedk.** V Benedke je prišlo mnogo ženijskih vojakov, da bodo obmorje uterdili, da bo mogoče to važno mesto braniti, ako bi utegnil sovražnik se ga lotit.

Iz Serbije. 20. t. m. je prišlo več cesarskih generalov in oficirjev v Beli grad kneza Miloša v imenu presvitlega našega cesarja pozdravit. — 12. febr. je razposlal knez Miloš svoj ogovor, s kterim pozdravlja svoj prelubi narod, in pravi, da edina njegova skerb bode, da se uterdi sreča in blagor naroda ravno tako, kakor je skerbel v svoji mladosti za osvobodjenje njegovo; ta sveti zaklad bo svojemu sinu, postavnemu nasledniku serbskega prestola izročil, nadja se, da bo zvesti serbski narod njega in njegovega naslednika tudi prihodnje s tisto iskreno ljubeznijo objemal, ktera jih je doslej vodila na svojih perutah k sreči, slavi in diki naroda in serbskega potomstva.

— 16. febr. je bilo novo starašinstvo ustanovljeno; doslej je 11 starostnikov izvoljenih, 7 novih in 4 prejšni. Predsednik je Stevša. Prejšnega predsednikovega namestnika Jankovića in starostnika Jeremića so zaperli; natolcujejo ju izdajstva naroda. Prejšni predsednik ministerstva Marković mora iz dežele, ker ga natolcujejo, da s odstavljenim knezom vleče.

Iz Rusije. V „Rusk. Djewniku“ 9. t. m. se piše to-le: Veliko početje cara Aleksandra II., tretji del ruskih prebivavcov osvoboditi verig hudega robstva, krepko napreduje. V ta cilj in konec sostavljeni odbori pridno delajo in nekteri so delo svoje že končali. V začetku letošnjega leta (po starem številu) so bile v 6 poglavarstvih pripravljajoče

dela popolnoma doveršene; število sužnih kmetov v omenjenih 6 poglavarstvenih znaša 1 milijon in 332,856.

— Iz Petrograda zvemo, da je skoraj v celi Rusii tako južno vreme, da ni mogoče po slabih cestah gaziti. Na velikih sejmi v Kijevu in Karkovu ni bilo skoraj nič kupca; saj pa tudi ni mogoče, po taci cestah blago tovoriti.

— „Ruski dnjevnik“ je pisal poslednje tedne zanimiv spis o tem, zakaj da v Rusii umerje skoraj polovica otrok do 5. leta starosti in sicer več na kmetih, kakor v večjih mestih. Pisavec omenjenega spisa pripisuje to umerljivost toliko prepičeli omiki naroda kakor neugodni stavbi prebivališč.

Iz Černe gore. Novega črnogorskega škofa so o njegovem prihodu na Cetinje prav mlačno sprejeli, zavoljo tega, ker se je preveč ruski sinodi podvergel in s prisego obljubil, se po moči prizadevati, oblast kneza Danila v cerkvenih rečeh berzdati. Tudi nad tem se zmerdujejo Černogorci, da ostanejo dnarji, ktere je Nikanor v Rusii nabral, v Rusii.

Iz Italije. Iz Turina. Sardinski kralj se bo oženil s princezno Marijo Leuchtenbergovo, vnučkinjo nekdanjega kralja-namestnika Evgenia, pastersko Napoleona I. Stara je še le 18 let in v žlahti z rusovsko in francosko vlado.

— Starašinstvo je sklenilo, naj se Genova močno utabori. Za vojsko se neprenehoma delajo priprave; prostovoljcev dosti nabrati, so napravili dve pisarnici za to zapisovanje.

— Iz Neapolitanskega. „Novice“ so že povedale, da je neapolitanska vlada več v političnih zadevah obsojenih potirala v Ameriko. Eden teh je unidan pisal iz Kadiksa na Španjskem, da ni nikomur njih mogoče na kopno priti, da so še vedno jetniki, in da bo njih jetništva še le v Novem Jorku konce. Še celó nekdanjemu ministru, Poerio z imenom, ni dovoljeno bilo, se na kopnem pod milim nebom okrepčati, dasiravno ga je bolezen vsega poterla.

Iz Švajca. Iz Berna se piše govorica, da se naberajo v vališkem in tesinskem kantonu skrivaj ljudje za četo prostovoljcev, kateri ima biti poveljnik Garibaldi, znan iz poslednjih italijanskih vojsk. Drugi časniki pravijo, da to ni res.

Iz Nemškega. Iz Nasavskega. Sto čevljarjev, ki so bili na vojaškem odlogu doma, je moglo dom zapustiti, da bodo več obuval za vojake izdelali.

— Iz Monakovega. V „Indep. belg.“ piše nekdo iz Monakovega, da je pisal avstrijski minister grof Buol oblastnikom manjših nemških držav pismo, v katerem radostno priznava, da se Nemci tako poganjajo za cesarsko reč, in pravi, da bi bilo dobro, že zdaj za gotovo zvediti, kakošnih misel so nemške vlade, če bi se primerilo, da bi se mogel cesar s Sardinci ali pa s Sardinci in Francozi vojskovati.

Iz Belgije. V Antverpen-u so cigarnice tako obnemogle, da so dali gospodarji slovo vsem otrokom, ki so v njih delali, tako da je blizo 800 otrok ob zaslužek.

Iz Francozkega. Iz Pariza. Pariško mesto je 14. dan t. m. na čast novozakoncoma princu Napoleonu in princeznji Klotildi napravilo slovesen ples. Povabljen je bilo 8000 gostov; lišp je bil velik, potrata tudi ne manja; nekteri gostovi so rekli, da še nikoli niso nič lepšega vidili.

— Iz Pariza je brati: Nires, daje otrok Ludovika Napoleona gluhonem, kakor je v mnogih časniki brati bilo; vsaj ne more doslej nihče tega terditi. Pač pa je res, da se na otroku, kterege so po njegovem rojstvu Moniteurjevi prilizovavci „rumenolasčkastega Jezusčka“ imenovali, doslej še nič ni dalo opaziti, iz česar bi se dalo

posneti, da otrok sliši ali se oglasi. (Otrok bo 16. marca t. l. 3 leta star!?)

Iz Angležkega. Tudi na Angležkem se vse pripravlja, kakor če bi bila vojska že pred durmi, zlasti pa predelujejo in množijo vojno brodnitvo. Tako je bilo še le te dni v raznih fabrikah 16 velicih mašin za parobrode naročenih in nek Armstrong se je zavezal, vladi v kratkem času mnogo kanón odrajtati, kakoršne je on izmislil. Tako sila močne so nek te kanone, da strelijo več ko eno miljo dalje.

— Volitev kneza moldovskega Kuza tudi za gospodarja valaškega angležkemu državnemu zboru tudi ni po volji, kar se posname iz tega, da je dalo angleško ministerstvo to reč 82 advokatom v presojevanje, ali more biti Kuza gospodar Moldove in Valahije. Ti advokati so izrekli, da se volitev polkovnika Kuza ne sklada s tem, kar je sklenil pariški zbor 19. avg. 1858.

Iz Turškega. Omer paša piše iz Bagdada, da ne more po nobeni ceni dalje ko do spomladi tam ostati, in ako mu ne pošljejo namestnika, se bo kar vzdignil, vse popustil in v Carigrad nazaj se vernil. Turkom stare vere je tern v peti, ker Omer je poturica (poturčen Horvat).

— „Ag. Z.“ piše, da so o božiču enega kristjana, tergovca napadli Turki na pol pota in na mertvo ime ga iztolkli, ravno ko je šel v Travnik (v Bosni). Tamošnji kajmakam zapre morivce ali Turki se zberejo in jih na silo osvobodé.

— Iz Niša (v Bulgarii) je prišla te dni deputacija kristjanov v Carigrad se potožiti, tam pa so jih zgrabili in tirali v Bruso v pregnanstvo.

Iz Azije. Iz Kine. Hunanski škof še vedno v ječi zdihuje in vse vpije: umorite ga! Kristjane preganjajo strašno v kljub terdni obljubi, da jih ne bodo. V nekem mestu so položili križ pred vrata vsake hiše, v kateri kristjani prebivajo, češ, da bodo prisiljeni na-nj stopati; kdor bi tega ne hotel storiti, se razodeva pravega kristjana in po njem je. Al nek učen Kitajec jim je štrečno zmešal. Branil se je namreč, kakor vsi drugi, križ pohoditi; zavoljo tega tožen je tožil mandarina, to je, velicega kinežkega urednika, da je čerko, ktera pomeni 10, in je kakor vsaka druga številka in pismenka Kitajcom presveta reč, dal z nogami teptati. Ta zvijača učenega moža je otela kristjane, da so nehali jih preganjati.

Iz Afrike. Iz Algerije. V nekem italijanskem časniku je brati: Algerija tirja svoje národne pravice. Tudi deželi, ktera je doslej, akoravno ne rada pa vendar z udanostjo tujsko gospodarstvo Francozov terpela, rojite zdaj po glavi besedi národnost in samostojnost, ktere tako pogostoma sliši iz vseh krajev sveta na svoje ušesa biti. Sliši se, da so izsledili v Algerii obširno zaroto, ktere namen je bil, tej deželi samostojnost in národnost dati. Zajele so francoske ondašnje gosposke mnogo oklicov, v kterih se Algerci pozivajo, francosko gospodarstvo otresti in samostojno živeti. V teh razglasih se ne imenuje francosko gospodarstvo drugač kakor „gospodarjenje barбаров“, pravica premagavcev ne drugač kakor „kruta silovitost“ in — da še nikjer ni poterjeno, da imajo Francozi pravico, v Algerii gospodovati. Francozi, kteri so si na čelo svojega bandera zapisali „osvobodjenje zatertih narodov“ (le škoda, da jim nihče tega ne verjame, ker v večji stiski ne živi noben omikan narod kakor oni), bojo Algercom to serčno željo gotovo berž spolnili!

Iz srednje Amerike. Hajtiški cesar Soulouque se je po kratkem puntu cesarstvu odpovedal — in Hajtčani imajo zdaj republiko.